

VODIČ KROZ IZBORNE NEPRAVILNOSTI

...jer nam je stalo!

O LOKALNIM IZBORIMA 2016.

Koji izbori će se održati 2016. godine?

U nedjelju, 2. listopada 2016. godine održat će se Lokalni izbori.

Tko se bira na Lokalnim izborima 2016.?

Na lokalnim izborima u Bosni i Hercegovini biraju se predstavnici građana na nivou lokalne samouprave. To su načelnici općina i gradonačelnici, vijećnici u općinskim vijećima u Federaciji BiH, odnosno odbornici u skupštinama opština u Republici Srpskoj, te zastupnici u Skupštini Brčko Distrikta BiH.

Učešće nacionalnih manjina na lokalnim izborima

Pripadnici nacionalnih manjina imaju Zakonom zagarantirano pravo na zastupljenost na lokalnoj razini razmjerno postotku njihova učešća u broju stanovnika prema posljednjem popisu stanovništva u BiH. Prilikom raspodjele mandata, prvo se dodjeljuju garantirani mandati pripadnicima nacionalnih manjina, nakon čega slijedi raspodjela redovnih mandata.

Tko organizira izbore?

Sve izbore raspisuje i organizira Središnje izborno povjerenstvo BiH. Druga tijela za provedbu izbora su općinska/gradska izborna povjerenstva, Izborna povjerenstvo Brčko Distrikta BiH i birački odbori.

Tko financira izbore?

Svi izbori se financiraju iz proračuna različitih razina vlasti. Novac u proračunima je novac svih građana. To znači da Vi financirate izbore!

Kako glasovati?

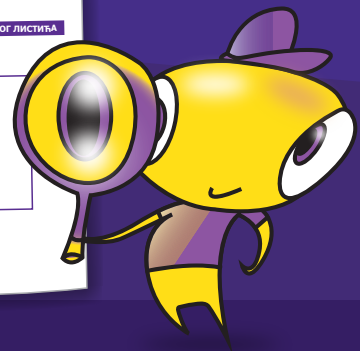
Na dan izbora svaki glasač će dobiti dva glasačka listića – jedan listić za načelnika/gradonačelnika i drugi za predstavnike u lokalnim skupštinama/vijećima. U Brčko Distriktu BiH glasači će dobiti jedan glasački listić.

Na prvom glasačkom listiću glasujete za načelnika općine, odnosno gradonačelnika. Vaš glas se smatra važećim ukoliko Vaš glasački listić označite pored imena **SAMO JEDNOG** kandidata za načelnika/gradonačelnika, ispred jednog političkog subjekta.

**065 OV/SO/GV/SG JAJCE /
OB/CO/GB/CT JAJCE**

ПРОЧИТАЈТЕ НАПУТАК/УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИ ГЛАСАЧКОГ ЛИСТИЋА / ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДНОЈ СТРАНИ ГЛАСАЧКОГ ЛИСТИЋА

1	☒	KANDIDAT
2	☐	KANDIDAT
3	☐	KANDIDAT
4	☐	KANDIDAT
5	☐	KANDIDAT

Na drugom glasačkom listiću glasujete za vijećnike u općinskom vijeću, odnosno odbornike u skupštini opštine/grada. Vaš glas se smatra važećim ukoliko glasački listić označite na jedan od sljedećih načina:

1. pored naziva **SAMO JEDNOG** političkog subjekta;

**171 OV/SO/GV/SG LJUBUŠKI /
OB/CO/GV/CG LJUBUŠKI**

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANI GLASAČKOG LISTIĆA / ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ ГЛАСАЧКОГ ЛИСТИЋА

☒ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT

2. pored naziva **SAMO JEDNOG** političkog subjekta i pored imena **JEDNOG ILI VIŠE** kandidata u okviru liste kandidata **ISTOG** političkog subjekta;

**022 OV/SO/GV/SG ORAŠJE /
OB/CO/GV/CG ORAŠJE**

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANI GLASAČKOG LISTIĆA / ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ ГЛАСАЧКОГ ЛИСТИЋА

☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT
☒ STRANKA 1 ☒ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☒ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT

3. pored imena **JEDNOG ILI VIŠE** kandidata u okviru liste kandidata **ISTOG** političkog subjekta.

**173 OV/SO/GV/SG ČAPLJINA /
OB/CO/GV/CG ČAPLJINA**

PROČITAJTE NAPUTAK/UPUTSTVO NA PREDNJOJ STRANI GLASAČKOG LISTIĆA / ПРОЧИТАЈТЕ УПУТСТВО НА ПРЕДЊОЈ СТРАНИ ГЛАСАЧКОГ ЛИСТИЋА

☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT
☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☒ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☒ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT	☐ STRANKA 1 ☐ KANDIDAT 2 ☐ KANDIDAT 3 ☐ KANDIDAT 4 ☐ KANDIDAT 5 ☐ KANDIDAT

Prilikom glasanja za predstavnika nacionalnih manjina, označavate kvadratić samo u dijelu koji se odnosi na kandidate nacionalnih manjina. Ukoliko pored glasa datog predstavniku nacionalne manjine označite i druge političke subjekte, takav listić će biti nevažeći.

Tko može glasovati na izborima?

Svi državljani BiH koji su navršili 18 godina ili će na dan održavanja izbora navršiti 18 godina.

Kako se registrirati za glasanje?

Nije potrebno registrirati se za glasanje. Ukoliko ste navršili 18 godina, ili ćete do dana izbora navršiti 18 godina, automatski ćete biti upisani u Središnji birački popis, u svojoj općini prebivališta.

Što mi je potrebno za glasanje?

Važeća osobna isprava s fotografijom – osobna karta, putovnica ili vozačka dozvola.

Gdje glasujem?

Glasovati možete u svojoj općini prebivališta, na biračkom mjestu na kojem ste upisani u izvod iz Središnjeg biračkog popisa.

Kako mogu provjeriti na kojem biračkom mjestu glasujem?

Podatke o Vašem biračkom mjestu možete provjeriti na internet stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH – www.izbori.ba tako što ćete, u za to predviđen prostor na stranici, unijeti 13 znamenaka Vašeg jedinstvenog matičnog broja (JMBG).

IZBORNE NEPRAVILNOSTI

Što su izborne nepravilnosti?

Izborne nepravilnosti predstavljaju ozbiljne povrede biračkih prava građana, i kao takve su obuhvaćene Kaznenim zakonom BiH i drugim zakonima i propisima. Inicijativu za pokretanje postupka može podnijeti svaka pravna i fizička osoba čije je pravo, ustanovljeno Izbornim zakonom BiH, povrijeđeno.

Izborne nepravilnosti je najlakše razložiti na one koje se dešavaju prije izbornog dana i tokom izborne kampanje kao što su:

- povreda prava kandidiranja na izborima;
- trgovina mjestima u biračkim odborima između političkih subjekata;
- zlouporaba javnih dobara u svrhe izborne kampanje;

...zatim, one koje su prisutne na sam izborni dan, kao što su:

- podmićivanje pri izborima ili glasovanju, npr. kupovina glasova;
- uskraćivanje biračkog prava;
- prevara pri glasovanju;
- povreda slobode izbora birača;
- povreda tajnosti glasovanja;
- sprječavanje održavanja izbora i glasovanja;
- izborna prevara, npr. dopisivanje glasova;

...i one vezane za period nakon održavanja izbora, kakve su na primjer:

- uništenje izbornih isprava.

Najčešće izborne nepravilnosti

Tip nepravilnosti

Zakonodavni okvir

<p>01</p> <p>Trgovina mjestima u biračkim odborima između političkih subjekata</p>	<p>Nezakonito posredovanje – član 219. Kaznenog zakona BiH (novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine)</p>	
<p>02</p> <p>Zloupotreba javnih dobara u političke svrhe</p>	<p>Zloupotreba položaja ili ovlasti – član 220. Kaznenog zakona BiH (novčana kazna ili kazna zatvora do 10 godina)</p>	
<p>03</p> <p>Utjecanje na volju birača</p>	<p>Povreda slobode izbora birača – član 151. Kaznenog zakona BiH (novčana kazna ili kazna zatvora do 5 godina)</p>	
<p>04</p> <p>Glasovanje umjesto drugoga/ obiteljsko glasanje</p>	<p>Prijevarena pri glasanju – član 152. Kaznenog zakona BiH (novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine)</p>	
<p>05</p> <p>Dopisivanje glasova/krivotvorenje rezultata izbora.</p>	<p>Izborna prijevarena – član 154. Kaznenog zakona BiH (kazna zatvora do 5 godina)</p>	

Kako mogu prijaviti kršenje izbornih pravila?

Kršenja izbornih pravila prijavljuju se lokalnim izbornim povjerenstvima (općinska, gradska, izborno povjerenstvo Brčko Distrikta BiH) kao i Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Svaki birač i politički subjekt čije je pravo povrijeđeno može izbornom povjerenstvu uložiti prigovor najkasnije u roku od 48 sati, odnosno u roku od 24 sata od učinjene povrede u izbornom periodu. Prigovor se podnosi na obrascu koji je propisao SIP BiH – dva primjerka ovog obrasca nalaze se u prilogu ovog Vodiča. SIP BiH ima prvostupanjsku nadležnost prilikom odlučivanja po prigovorima, dok je Apelacijski odjel Suda BiH nadležan za rješavanje po žalbama na odluke SIP-a.

Dodatno, svaki akreditirani promatrač može ulagati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora, a temeljem čega politički subjekt može uložiti prigovor nadležnom izbornom povjerenstvu. Također, promatrač ima pravo zahtijevati prijepis zapisnika tijela čiji je rad promatrao.

Kako se podnosi kaznena prijava u vezi s kršenjem izbornih pravila?

Svaki građanin je dužan prijaviti postojanje kaznenog djela nadležnim institucijama. Nadležne institucije su ministarstva unutrašnjih poslova, agencije za provođenje zakona, tužiteljstva, te izborna administracija BiH koja je po službenoj dužnosti obavezna prijavljivati postojanje kaznenih djela nadležnim tijelima.

U kojim se slučajevima poništavaju i ponavljaju izbori?

Središnje izborno povjerenstvo BiH će poništiti izbore u izornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu ako ustanovi da je za vrijeme glasovanja ili brojanja glasova došlo do nepravilnosti koje mogu utjecati na rezultate izbora, te naložiti njihovo ponavljanje.

Tko može tražiti ponovno brojanje glasačkih listića?

Lokalno izborno povjerenstvo; politički subjekt; akreditirani promatrač na biračkom mjestu na kojem je bio promatrač; grupa od 50 ili više birača, koji su glasovali na istom biračkom mjestu.

Središnje izborno povjerenstvo BiH može po službenoj dužnosti narediti ponovno brojanje glasačkih listića. SIP BiH naređuje ponovno brojanje glasačkih listića ako utvrdi da je učinjena povreda Izbornog zakona i da ta povreda utječe na dodjelu mandata.

Također, građani koji uoče nepravilnosti u izbornom procesu mogu ih prijaviti

Koaliciji 'Pod lupom'

na besplatni broj telefona **080 05 05 05**

ili putem internet stranice Koalicije **www.podlupom.org**

Sadržaj ovog dokumenta je isključiva odgovornost Koalicije "Pod lupom" i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Europske unije.

Prijavi se i budi građanski, nestranački promatrač Koalicije "Pod lupom" na Lokalnim izborima 2016!

Popuni online obrazac za prijavu na
www.podlupom.org/posmatraci
i mi ćemo te kontaktirati u bliskoj budućnosti!

Želiš se dodatno informirati?

Posjeti našu web stranicu

www.podlupom.org

...ili lajkaj našu Facebook stranicu

[www.facebook.com/Koalicija Pod lupom](http://www.facebook.com/KoalicijaPodlupom)

...ili nas prati putem Twitter naloga

www.twitter.com/pod_lupom

...ili nas direktno kontaktiraj na

jedan od 7 regionalnih ureda
(adrese i brojevi telefona dostupni su na web stranici Koalicije "Pod lupom")

...ili telefonom na

+387 33 268 160